

Aan het college van Burgemeester en Wethouders

van de gemeente Assen

Postbus 30018

9400 RA Assen

Onderwerp: Advies beleidskader Participatiewet

Assen, 22 juli 2014

Geacht college,

Uw verzoek om advies over de Kadernota Participatiewet "Participatie de norm, Werk het doel" hebben wij graag ontvangen. Wij waarderen de inspanning van uw organisatie om in een veld van vele onzekerheden en zoektochten een samenhangende kadernota te ontwikkelen die goede aanzetten biedt tot doorontwikkeling van het beleid. Wij hebben eveneens waardering voor het verhelderende gesprek dat we mochten voeren met mevr. Pasché en mevr. M. Haegens en tevens voor de goede presentatie die zij aan ons in gezamenlijkheid met de RCPA, hebben gegeven.

We moeten wel constateren dat achter de kadernota nog vele uitwerkingsvraagstukken staan die van belang zijn voor een kwalitatief hoogwaardige vervaardiging van de verordeningen en beleidsregels.

Wij hebben de volgende adviezen voor u die niet het beleidskader als zodanig aantasten maar belangrijk kunnen zijn voor de verdere uitwerking.

1. De werkgelegenheid. Zie ook uw punten 2.3 en 3.2

Voor een inwoner met een beperkte verdien capaciteit zal het heel belangrijk zijn om een werkplek te hebben die veiligheid en een zekere vorm van zekerheid biedt met de vereiste dagelijkse structuur. Het economisch getij is (nog) niet bijzonder gunstig. Wel zijn landelijk door de werkgevers 125.000 garantiebanen toegezegd¹.

Adviezen

Wij adviseren u in dit verband om binnen de arbeidsmarktregio met kracht te streven een regionaal sociaal akkoord dat tenminste proportioneel is met het landelijk akkoord. Wij wijzen er op dat de omgeving van de Drentsche A gemeenten een betere werkgelegenheid

¹ Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Kamerbrief Participatiewet en quotum: toezeggingen d.d. 2 december 2013 te vinden op <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/12/02/kamerbrief-participatiewet-en-quotum-toezeggingen.html>

kent dan bijvoorbeeld Oost-Groningen. Dat kan betekenen dat u kunt streven naar een boven -proportioneel sociaal akkoord in vergelijking tot de andere gemeenten. Verder adviseren wij u om afspraken te maken met overheidsgerelateerde instellingen in Assen en omgeving zoals (uitvoeringsorganisaties van) ministeries en uw eigen organisatie voor minimaal 5% werkplekken voor de doelgroepen.

Werkgevers die dienstverleningscontracten of aannemingsovereenkomsten sluiten met de gemeente Assen – dit kunnen zorgaanbieders zijn maar ook wegenbouwers en andere aannemers en leveranciers - kunt u via de bestekken verplichten eveneens tenminste 5% percentage personeel aan te nemen vanuit de doelgroepen. Dit is immers ook een vorm van wederkerigheid. Volgens onze informatie was onder het vorige college van B&W deze verplichting al gebruikelijk en kan dat eenvoudig worden voortgezet.

Al met al adviseren wij u alle mogelijke instrumenten te zoeken en te hanteren om de werkplekken te realiseren. Proefplaatsing kan daarbij een goed middel zijn. Dat werkt naar twee kanten verkennend.

In het geval van zorgaanbieders kan het van belang zijn dat toedeling van het werk in overleg met de betrokken cliënten plaatsvindt.

Ook deze hiervoor uiteengezette benadering zal met periodieke evaluaties gepaard moeten gaan:

- Hoeveel ondernemers binden zich aan de intenties?
- Hoeveel ondernemers hebben daadwerkelijk en hoeveel burgers vanuit de doelgroepen aangenomen?
- Hoeveel burgers hebben een scholing gevolgd en hebben nog steeds een baan? (duurzaamheid van de stap)
- Het resultaat van deelname op de arbeidsmarkt in de regio van de Drentse Aa gemeenten?
- Het resultaat van deelname in de arbeidsmarktregio Groningen?
- Welke instrumenten van gemeentezijde blijken effectief voor het behouden van werk en welke niet en zijn de afgelopen periode aangepast?

2. **Bepalen van de verdien capaciteit. Zie ook uw punt 3.1**

In welke doelgroep een burger met een arbeidsbeperking valt heeft verstrekende consequenties.

Advies

Wij adviseren u te organiseren, bijvoorbeeld in goed overleg met het UWV, dat de beoordeling onafhankelijk, zorgvuldig en deskundig zal plaatsvinden met ruime hertoetsing mogelijkheden. Daarbij zal per individu meer dan één beoordelaar betrokken moeten worden om de verdien capaciteit c.q. ondersteuningsbehoefte zorgvuldig vast te stellen dan wel bij te stellen. De eerder genoemde hertoetsing zal met name bij grensgevallen van belang zijn en kan een complexe bezwaarprocedure voorkomen.

3. De uitvoeringsorganisatie. Zie ook uw punt 4.3

We beseffen dat het een optie is om het ISD samen met Alescon tot één door de gemeentelijke overheid gestuurde organisatie te smeden die als uitvoeringsorganisatie kan opreden.

Adviezen

Wij adviseren u bij het opstellen van de prestatieovereenkomst zo zorgvuldig mogelijk de haalbare doelen en prestatie-indicatoren overeen te komen. Dit klemt te meer omdat de te bereiken resultaten nog een zoektocht betreffen en afhankelijk zijn van niet alleen beïnvloedbare maar ook van externe niet beïnvloedbare factoren zoals de conjunctuur. Wij adviseren u daarom een kwartaalgeoriënteerde monitoring te ontwikkelen met haalbare rapporteringmogelijkheden waardoor goede bijsturing kan optreden van zowel de praktijk van de uitvoering als de te bereiken resultaten zelf.

Verzoek:

Wij verzoeken u ook ons als adviesorgaan periodiek een samenvatting van de monitoring te verstrekken en toe te lichten. Daarbij ontstaat voor ons de mogelijkheid om tussentijds een eventueel bijgesteld en geactualiseerd advies te geven.

4. De tegenprestatie 'naar vermogen'. Zie ook uw punt 3.1 op uw blz. 10

In de nieuwere versie van de wet is de tegenprestatie niet meer als verplichting opgenomen. Niettemin zijn gemeenten wel verplicht beleid te ontwikkelen over het verrichten van een tegenprestatie. Omdat de verordeningplicht is gebleven zijn onduidelijkheden in de uitvoeringspraktijk voorspelbaar. Een lastige opgave, ook voor u.

Wellicht met evenveel reserve als u hebben wij de desbetreffende ministeriële lijst gelezen (bijlage 3 "Voorbeelden van werkzaamheden in het kader van tegenprestatie naar vermogen") die als bijlage bij de wet is gevoegd. Daarin staan niet minder dan 100 voorbeelden. Er zijn goede voorbeelden bij zoals mantelzorg en mantelzorgondersteuning. Een deel van de voorbeelden zijn wat onlogisch, omdat die wel voor verdringing op de arbeidsmarkt kunnen zorgen zoals bijvoorbeeld de rol van receptionist en werken in een bejaardentehuis.

Adviezen

We adviseren u om terughoudend om te gaan met deze lijst, enerzijds bestaat het risico van verdringing anderzijds mag de tegenprestatie volgens de wet niet direct gericht zijn op het toe leiden naar de arbeidsmarkt. Dan blijven er niet veel mogelijkheden over. De lijst is ons inziens overigens uit te bereiden met voorbeelden die ook interessant kunnen zijn, zoals helpen met kerkelijk werk, (helpen in de moskee is al genoemd in de ministeriele voorbeeldlijst), informele kinderopvang voor familie en vrienden, optreden als vrijwilliger om buurtteams te assisteren of keukentafelgesprekken te ondersteunen.

Wij adviseren u wel het een en ander te regelen in het beleid met betrekking tot de tegenprestatie, waaronder duur, omvang en inhoud. Vanzelfsprekend zult u ook regels met betrekking tot het voorkomen van misbruik moeten opstellen op grond van artikel 8 b van de participatiewet. De tegenprestatie zou tijdelijk moeten zijn en niet direct gericht zijn op het toe leiden naar de arbeidsmarkt, maar zou, afhankelijk van de doelgroep, een bijdrage kunnen leveren op het vergroten van de kans op werk (CV-verbreding, gevarieerde werkervaring, netwerkvergroting, etc.). Daarnaast zou de tegenprestatie de burger de mogelijkheid moeten geven om die op een verantwoorde manier uit te voeren. Voor sommige doelgroepen kan dit betekenen niet of nauwelijks meer beschikbaar hoeven te zijn op de arbeidsmarkt.

5. Raakvlakken met de Wmo. Zie ook uw pagina 8 (punt 3.1).

Wij begrijpen dat de Participatiewet én de Wmo gebruik zullen maken van een gezamenlijk masterbudget. We juichen dat toe omdat zo de schotten tussen de verschillende geldstromen worden overbrugd.

Adviezen

Wel adviseren wij u een goede balans na te streven tussen de verschillende uitvoeringsmaatregelen. We juichen ook toe dat zoveel mogelijk regionaal dus bovengemeentelijk wordt gewerkt. Daardoor worden te grote beleidsverschillen tussen naburige gemeenten vermeden. Anders zou daardoor zelfs migratie kunnen optreden. In uw kadernota Wmo wordt gesproken over een zachte landing.

Wij adviseren u dit beeld ook te presenteren in de kadernota Participatiewet. We weten dat bestaande contracten WSW worden gerespecteerd, maar we zouden deze garanties en een uitbreiding daarvan naar andere doelgroepen breder uitgemeten willen zien. De achterliggende gedachte is dat er veel zorgen leven onder de mensen die het betreft.

Wij adviseren u die zorgen door een goede kennisoverdracht en voorlichting zoveel mogelijk weg te nemen.

6. Communicatie.

Wij hebben in het beleidskader een paragraaf over communicatie node gemist.

Advies

Wij adviseren u veel energie te stoppen in de communicatie naar de inwoners. Er heerst veel angst onder de mensen. Dit vaak als gevolg van verkeerde of verkeerd begrepen informatie of juist het gebrek aan informatie. Wij adviseren u dan ook een op de problematiek toegesneden communicatieplan te maken en via deze systematiek luid en duidelijk en in begrijpelijke taal met de inwoners te communiceren.

7. Cultuurverandering.

Een paragraaf over cultuurverandering missen wij evenzeer.

We hechten eraan bij u onder de aandacht te brengen dat de drie grote transities en transformaties een immense cultuurverandering vergen van uw organisatie, van de betaalde en onbetaalde vrijwillige organisaties én van alle inwoners. Ook daartoe is een systematische beïnvloeding onontbeerlijk.

Advies

We adviseren u in de kadernota de cultuurverandering aan de orde te stellen en ook daarvoor een geëigend communicatieplan verder te ontwikkelen.

8. Tenslotte

Wij wensen u veel wijsheid en succes toe bij de verdere uitwerking van de beleidskaders en de verordeningen. We zien de resultaten en de tussenresultaten daarvan graag tegemoet voor verdere advisering. Tot een mondelinge toelichting zijn we graag bereid.

Hoogachtend,

De Participatieraad,

F.H.J.M. van Kemenade,
Voorzitter

A.P. Janssen
Secretaris